

IMD VERSENYKÉPESSÉGI RANGSOROK 2017-BEN

Az elmúlt évekhez hasonlóan az ICEG European Center független közgazdasági kutatóintézet 2017-ben is hivatalos magyarországi partnerként működött közre a tudományos igényű IMD Versenyképességi Évkönyv munkálataiban. Az Évkönyvet a svájci IMD, a világ egyik leghíresebb üzleti iskolájának Versenyképességi Központja publikálja 1989 óta. A ma már **63 ország** (a korábbi 61 országot idén már a Ciprusi Köztársaság és Szaúd-Arábia egészíti ki) versenyképességi rangsorát adó Évkönyvet nemzetközileg is széles körben jegyzik. Az Évkönyv az egyes országokat aszerint elemzi és rangsorolja, hogy képesek-e a vállalkozások számára olyan környezetet teremteni és fenntartani, ami versenyképességüket biztosítja. Az elemzés **kétharmad részben a 2016. év hivatalos statisztikáira, egyharmad részben pedig a 2017 márciusában 6252 vállalatvezetővel folytatott véleményfelmérésre** épít.

ÚJ VERSENYKÉPESSÉGI ELIT SZÜLETETT

A 2017-es Évkönyv szerint komoly harcok folynak a legversenyképesebb címért. Az Egyesült Államok több mint egy évtized után idén kikerült a TOP 3-ból. **Hong Kong** úgy tűnik bebiztosította vezető pozícióját, hiszen immár második éve a rangsor élén szerepel. A második és harmadik helyen **Svájc** és **Szingapúr** áll. **Hollandia** pedig három helyet javítva tavalyi pozícióján, idén az ötödik helyen szerepel.

Az IMD Versenyképességi Központjának igazgatója, Professor Arturo Bris szerint a versenyképesség terén legjobban javuló országok főleg a kormányzati és az üzleti hatékonyság, valamint a termelékenység terén értek el számottevő eredményeket.

“Ezek az országok az üzletbarát környezet megőrzésén és ápolásán dolgoztak, ami ösztönzi a külkereskedelmi nyitottságot, és javítja a termelékenységet,” – hangsúlyozta. *“Kína azért tudott a tavalyi 25.-ről idén a 18. helyig eljutni, mert az ország elkötelezte magát a kereskedelmi nyitás mellett. Ily módon pedig a kormányzati és az üzleti hatékonyság javulása is elérhető volt.”*

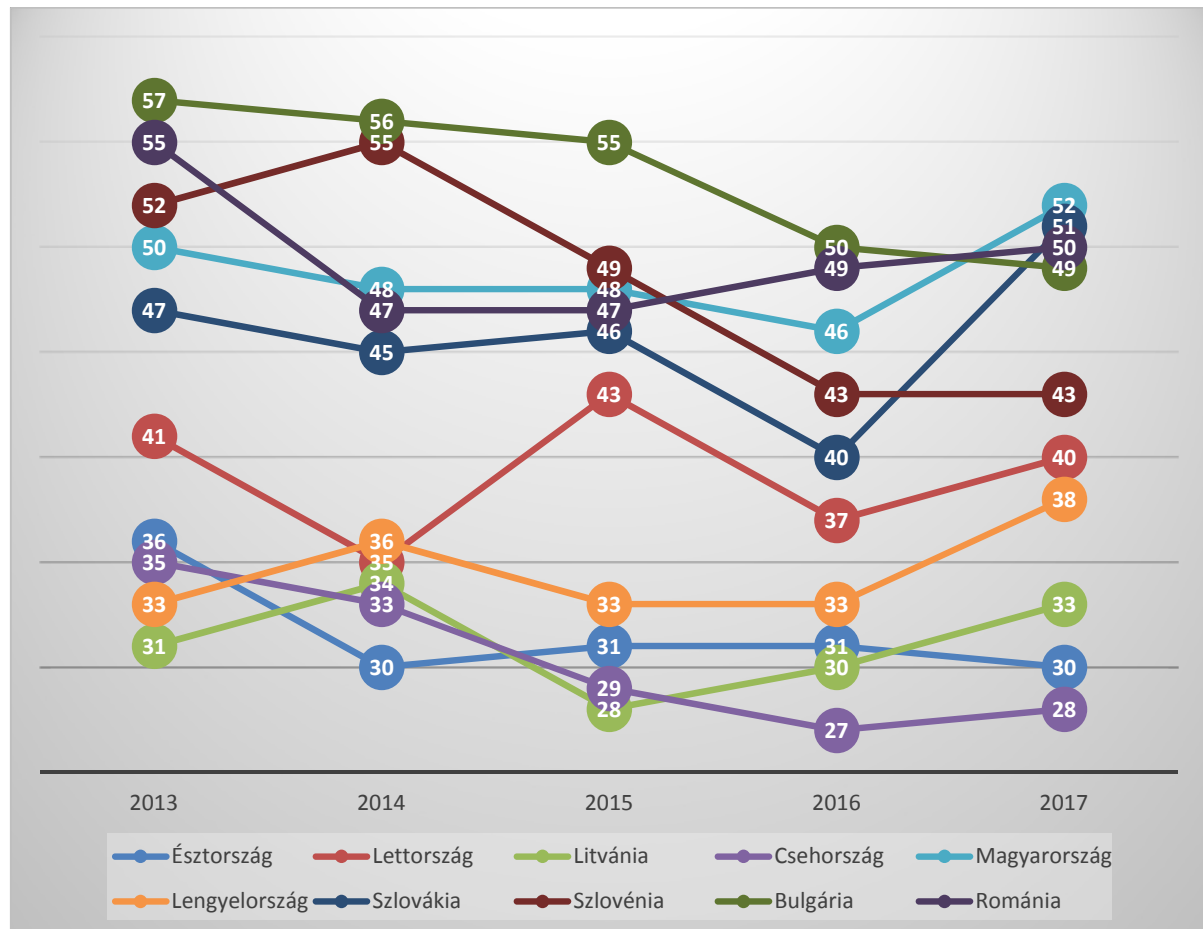
A lista végén persze olyan országokat találunk, ahol a politikai és gazdasági instabilitás uralta az elmúlt időszakot. Gondolhatunk itt **Ukrajnára** (60), **Brazíliára** (61) vagy a valaha volt leggazdagabb latin-amerikai országra, **Venezuelára** (63).

A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI ORSZÁGOK VERSENYKÉPESSÉGE

A közép- és kelet-európai országok versenyképessége majdnem mindenütt romlott. Egyedül Észtország és Bulgária tudott javítani relatív pozícióján. Ezen országcsoporton belül a legjobban teljesítő három országnak **Csehország** (28), **Észtország** (30) és **Litvánia** (33) bizonyult. Őket követi **Lengyelország** (38), **Lettország** (40), **Szlovénia** (43), **Bulgária** (49), **Románia** (50), **Szlovákia** (51) és végül **Magyarország** (52). Az elmúlt öt évben, 2013 és 2017 között a számottevő versenyképességi javulást ért el Észtország, Csehország, Szlovénia, Bulgária és Románia; míg Szlovákia és Lengyelország jelentősen visszaesett.

2

A közép- és kelet-európai tagállamok versenyképessége (2013-2017, rangsor pozíciók 63 országból)

Forrás: saját összeállítás IMD WCY 2017 adatok alapján.

A visegrádi országok (Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia) versenyképessége javarészt romlott az elmúlt évben. Az egyik fontos momentum az, hogy a fejlett országok évtizedek óta tapasztalható szekuláris stagnálása, azaz a termelékenység növekedésének fokozatos legyengülése, mintha lassan de biztosan leértékelné a költségalapú versenyképesség erejét a közép- és kelet-európai, illetve visegrádi országok esetében is. Tükröződik mindez Csehországban (27-ről a 28. helyre csúszott), ahol a bérnövelési nyomáshoz történő alkalmazkodást és a megfelelő munkaerő elérhetőségét a meghatározó kihívások közé sorolták a cégvezetők (a termelékenység és hatékonyság indikátora a 18. helyről a 30. helyre esett vissza, a képzett munkaerő elérhetősége terén a cseh gazdaság 63 ország közül az 54. helyen tanyázik).

Lengyelországban (38) mintha megingani látszana az európai integrációba vetett hit, a politikai bizonytalanság és fegyelmetlenülé váló költségvetési politika is szerepet játszhatott abban, hogy az ország 2017-re öt helyet veszített relatív pozíciójából. A fokozódó bizonytalanság visszavetette a hazai gazdasági teljesítményt (ebben a dimenzióban az ország a 23. helyről a 39. helyre esett vissza). Az intézményi környezet romlása több indikátorban is tetten érhető: a külkereskedelmi nyitottságban a 15. helyről a 22.-ig, az üzletviteli szabályozás minőségében a 31.-ről a 41.-re csúsztak vissza, míg a *start-up* vállalkozások indításának időigénye még mindig csak a 60. helyre elégséges.

Szlovákia a 40. helyről az 51. helyre csúszott vissza. Az üzleti klíma problémáit (adópolitika a 45.-ről az 53. helyre, az üzleti élet szabályozása a 45.-ről a 60. helyre esett vissza) nagyon nehéz kezelni egy alacsony szinten diverzifikált gazdaságban (diverzifikációban az ország az 59. helyet foglalja el). Ezek a nehézségek részben megmagyarázhatják, hogy a termelékenység és hatékonyság jelentős romlását (a 27.-ről a 44. pozícióig). A vezetői véleményfelmérés is megerősítette, hogy igen jelentősek a termelésáthelyezéssel, a K+F tevékenységek áthelyezésével kapcsolatos aggodalmak.

MAGYARORSZÁG VERSENYKÉPESSÉGE

A 2017-es Évkönyv alapján **Magyarország** versenyképessége határozottan romlott, a tavalyi 46.-ról az 52. helyre szorult vissza. Gyakorlatilag hazánk teljesít a legrosszabbul mind a visegrádi, mind a kelet- és közép-európai uniós tagállamok között.

Ami a legfontosabb vizsgált dimenziókat illeti (gazdasági teljesítmény, kormányzati hatékonyság, üzleti hatékonyság, infrastruktúra), a következő észrevételek tehetők.

- (i) *Gazdasági teljesítmény*: hazánk gazdasági teljesítménye továbbra is számottevően romlik. A 2015. évi 17. helyezést 2016-ban a 26. követte, idén pedig már csak a **36.** pozíciót tudtuk megszerezni. Ekkora mértékű pozícióvesztést más visegrádi országok nem tapasztalt. Noha Magyarország relatíve előnyös pozíciókat tudhat magáénak munkanélküliség (21) és árszínvonal (16) terén, a jelentős romlást elsősorban a hazai növekedés gyengélkedésével lehet magyarázni. A nem kellően diverzifikált (55. hely) hazai gazdaság teljesítménye – a különböző makrogazdasági vetületeket figyelembe véve – a tavalyi 44. helyről visszaesett az 57. helyre (pl.: a nemzetközi befektetések terén sereghajtók vagyunk a 62. helyünkkel; a befele áramló közvetlen tőkebefektetések GDP arányos volumene olyannyira lecsökkent, hogy az idén csak a 63., azaz az utolsó helyre volt elég). Mindez azt sugallja, hogy a magyarországi társadalmi-gazdasági életben nagy bizonytalanság uralkodik, ami taszíthatja a befektetőket. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy az ország egyre erőteljesebben szorul egyéb, így az Európai Uniótól érkező forrásokra.
- (ii) *Kormányzati hatékonyság*: Magyarország továbbra is az **54.** helyen áll. A közpénzügyek (51) és az adópolitika (57) dimenzióiban hazánk egy-egy helyet esett vissza, az intézményi környezet (43) és az üzleti szabályozás (42) megtartotta korábbi pozícióit. Azzal együtt, hogy a rendelkezésre álló jövedelem (5) és a vállalati nyereségadó terén (12) hazánk továbbra is jól vizsgázik, a megkérdezett vállalatvezetők kevésbé hatékonynak tartják a kormányzati munkát a jóléti állam működtetése terén (pl.: a nyugdíjrendszer jövőbeli finanszírozhatósága meglehetősen kérdéses (46), a gazdasági fejlődéshez szükséges egyenlő lehetőségek (46) biztosítása is komoly kritikát sugall). Továbbá, az elszegényedés, a

szegénység és a társadalmi kirekesztettség kérdéseire kapcsolódó társadalmi kohézió (59) terén is komolyak a problémák.¹

(iii) *Üzleti hatékonyság:* a tavalyi 56. helyről a 60.-ra csúsztunk vissza. A vállalatvezetői véleményfelmérésben résztvevők túlnyomó többsége egyre problémásabbnak látja a termelékenység és a hatékonyság (a 45. helyről az 57. helyre) területét és az uralkodó menedzsment gyakorlatot (az 55.-ről a 61. helyre). Ezeken túlmenően a munkaerőpiac (az 57.-ről az 59.-re), a finanszírozás (az 52.-ről az 54.-re) és az uralkodó attitűdök és értékek (59.-ről 62.-re) indikátorai is romlást mutatnak. A munkaerőpiac jó néhány indikátora is a helyzet súlyosbodására figyelmeztet: a munkapiaci kapcsolatok (51), a tehetségek vonzása és megőrzése (52), a magasan képzett külföldi munkaerő (56), és ezen belül a nemzetközi tapasztalattal bíró vezetők elérhetősége (40) is egyre nehezebb. A megkérdezett vállalatvezetők csupán 17,7%-a nevezte meg a kedvező üzleti környezetet az ország öt legvonzóbb tényezője között. Az Évkönyv visszaigazolja a magyar gazdaság sokat emlegetett problémáit: a globalizációval szembeni negatív kormányzati attitűd (63. hely!) is szerepet játszhat abban, hogy a fiatal és szakképzett munkavállalókat nehéz megtartani (63!).²

(iv) *Infrastruktúra:* Magyarország idén két helyet rontva, a 41. pozícióban zárt. A negyedik ipari forradalom és a digitális gazdaság korában kifejezetten visszásan hat, hogy hazánkban a digitális és technológiai készségek szintje nagyon alacsony (61), továbbá a nyelvtudás és nyelvi készségek állapota is rendkívül szegényes (60). Mindez nem csupán az együttműködés kultúrájának kialakulását hátráltatja (a technológiai együttműködések terén az 54. helyen állunk), de a digitális átállással (57. hely) sem tudunk lépést tartani.

Összességében azt látjuk, hogy a versenyképesség nem szerencse dolga. A magyar út eleddig nem mutatja egyértelmű jeleit egy jövőorientált és konzisztens versenyképességi stratégiának, sokkal inkább erősíti azt a benyomást, hogy az ország egyre távolabb sodródik az úgynevezett *jó kormányzás* alapelveitől és gyakorlatától.

¹ Az Eurostat adatai szerint például a szegénység, vagy társadalmi kirekesztés kockázatával fenyegetett gyermekek aránya csak Magyarországon növekszik az EU tagországok között. Lásd: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database> Letöltve: 2017.05.31

² Lásd: Blaskó, Zs. – Gödri, I. (2016): A Magyarországról kivándorlók társadalmi és demográfiai összetétele. Central Statistical Office, Elérhető: <http://demografia.hu/hu/letoltes/publikaciok/Godri-Iren/Godri-Blasko-A%20Magyarorszagrol-kivandorlok-tarsadalmi-es-demografiai-osszetetele.pdf> Letöltve: 2017.05.31

A 2017. évi Versenyképességi Évkönyv rangsora
(zöld: javulás; vörös: romlás; fehér: nincs változás)

WCY 2017	ORSZÁG	WCY 2016	VÁLTOZÁS	WCY 2017	ORSZÁG	WCY 2016	VÁLTOZÁS
1	Hong Kong	1	–	31	Franciaország	32	+1
2	Svájc	2	–	32	Kazahsztán	47	+15
3	Szingapúr	4	+1	33	Litvánia	30	-3
4	Egyesült Államok	3	-1	34	Spanyolország	34	–
5	Hollandia	8	+3	35	Chile	36	+1
6	Írország	7	+1	36	Szaúd-Arábia		
7	Dánia	6	-1	37	Ciprus		
8	Luxemburg	11	+3	38	Lengyelország	33	-5
9	Svédország	5	-4	39	Portugália	39	–
10	Egyesült Arab Emírátsok	15	+5	40	Lettország	37	-3
11	Norvégia	9	-2	41	Fülöp-szigetek	42	+1
12	Kanada	10	-2	42	Indonézia	48	+6
13	Németország	12	-1	43	Szlovénia	43	–
14	Tajvan	14	–	44	Olaszország	35	-9
15	Finnország	20	+5	45	India	41	-4
16	Új-Zéland	16	–	46	Oroszország	44	-2
17	Katar	13	-4	47	Törökország	38	-9
18	Kína	25	+7	48	Mexikó	45	-3
19	Egyesült Királyság	18	-1	49	Bulgária	50	+1
20	Izland	23	+3	50	Románia	49	-1
21	Ausztrália	17	-4	51	Szlovákia	40	-11
22	Izrael	21	-1	52	Magyarország	46	-6
23	Belgium	22	-1	53	Dél-afrikai Köztársaság	52	-1
24	Malajzia	19	-5	54	Kolumbia	51	-3
25	Ausztria	24	-1	55	Peru	54	-1
26	Japán	26	–	56	Jordánia	53	-3
27	Thaiföld	28	+1	57	Görögország	56	-1
28	Csehország	27	-1	58	Argentína	55	-3
29	Dél-Korea	29	–	59	Horvátország	58	-1
30	Észtország	31	+1	60	Ukrajna	59	-1
				61	Brazília	57	-4
				62	Mongólia	60	-2
				63	Venezuela	61	-2

Forrás: IMD WCY 2017

A DIGITÁLIS VERSENYKÉPESSÉG BEVEZETÉSE

Az IMD Versenyképességi Központja 2017-ben először külön rangsort készített az országok digitális versenyképességéről. A Versenyképességi Évkönyvhöz is felhasznált technológiai és tudományos infrastruktúrát mérő indikátorokat új kritériumokkal egészítették. Ezek az új változók azt ragadják meg, hogy az országok mennyire tudják kihasználni a digitális technológiákat a kormányzati és az üzleti életben, valamint az egész társadalom szintjén.

A kialakított rangsor élén **Szingapúr, Svédország, az Egyesült Államok, Finnország és Dánia** áll. *“Kétség nem fér ahhoz, hogy a támogató és befogadó intézményi környezet előmozdítja a technológiai innovációkat”* – hangsúlyozta Bris professzor.

“Szingapúr és Svédország felismerte, hogy olyan szabályozásra van szükség, ami a tehetségek kiaknázására épít úgy, hogy közben vonzza a külföldi tehetségeket. Az Egyesült Államok rendkívül sokat investál tudományos pozíciójának megőrzésébe, és támogatja a technológiai innovációkat. Mindez azt mutatja, hogy kormánynak segítenie kell az új technológiák átvételét a digitálisan versenyképes országokban.”

A TOP 10 digitálisan versenyképes ország természetesen nagyban átfed az IMD Versenyképességi Évkönyv listavezetőivel. Mégis, vannak kivételek. Bár Luxemburg a Versenyképességi Évkönyv 8. helyén található, a digitális versenyképességi rangsorban csak a 20. helyet tudhatja magáénak. Finnország a Versenyképességi Évkönyv rangsorában 15., míg a digitális rangsoron belül már az előkelő 4. helyen áll. A digitális versenyképesség terén legelmaradottabb öt ország **Indonézia, Ukrajna, Mongólia, Peru és Venezuela**.

ICEG European Center

Az ICEG European Center (ICEG EC) független, budapesti székhelyű közgazdasági kutatóintézet. Az ICEG EC tevékenységi területei: az európai konjunktúra elemzése, makrogazdasági folyamatok, növekedési és versenyképességi kérdések, valamint a tudásalapú gazdaság és társadalom fejlődésének vizsgálata. Ezeken túl az ICEG EC ágazati elemzésekkel, előrejelzésekkel és gazdaságpolitikai tanácsadással foglalkozik. Kutatási eredményeit konferenciákon, műhelyvitákon és saját publikációin keresztül is közzéteszi. Bővebb információért, kérjük, keresse fel honlapunkat: <http://iceg.org>

IMD World Competitiveness Center

Az IMD World Competitiveness Center a világ egyik vezető üzleti iskolájaként jegyzett IMD keretében működik. Az IMD több mint egyszerű üzleti iskola, hiszen tartós együttműködések keretében egyéni, csoportos vagy szervezeteket érintő valós üzleti problémák megoldásában is segít. Az IMD Versenyképességi Központ 1989 óta publikálja a Versenyképességi Évkönyvet. Bővebb információért, keresse fel a következő honlapot: <http://www.imd.org>